

erica

DRIEMAANDELIJKSE UITGAVE

VAN DE WERKGROEP

ALGEMEENHEDEN

ERICA

9de JAARGANG 1981: Nummer 3, september.

ERICA is een driemaandelijkse uitgave van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen, aangesloten bij NAL: Natuurbeschermingsactie Limburg.

Voorzitter:

Roger Schoebben, Dorpsstraat 62, 3742 Eigenbilzen. 4P.31.86.

Secretariaat en Penningmeesteres:

Cécile Ulenaers, Steenweg Linde 24, 3570 Peer 73.52.79.

Rekeningnummer: 235-0010248-75.

Redactie: alle leden van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen e.a.

Redaktieraad:

Theo Dreesen, Neeroeterenstraat 53, 3671 Opoeteren	86.43.54.
--	-----------

Silvaen Janssen, Dennenstraat 6, 3660 Opqlabbeek.	85.49.06.
---	-----------

Cecile Ulenaers, Steenweg Linde 24, 3570 Peer	73.52.79.
---	-----------

Vormgeving :

Jef Leijssen, Bemvaartstraat, 36, 3583 Overpelt. 64.36.16.

Verzending:

Marijke Vanhoutte, Nieuw Molen 1, 3840 Borgloon.

Erica verschijnt op: 21 maart, Copij binnen op: 15 februari.

21 juni, 15 mei.

21 september	15 oogst.
--------------	-----------

21 december 15 November.

OI Mei 15 maart.

Tussennummers op

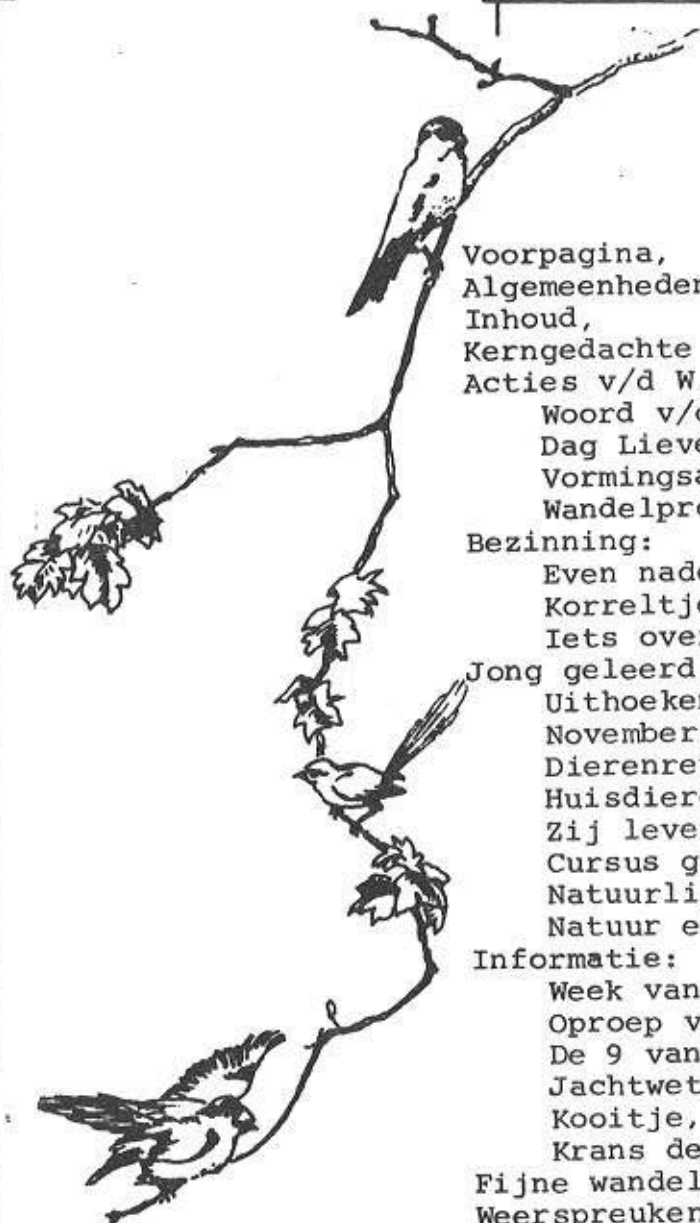
12	19
20 oogst	01 oogst.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen uit deze uitgave is
alleen toegelaten ten dienste van de natuurbescherming en pas na
contact met de respectievelijke auteurs.

Meningen, stellingen en uitspraken, afgedrukt in deze uitgaven, strijdig met de doelstellingen van de vereniging, worden na beraad door de redaktieraad van commentaar voorzien. Recht op antwoord is evenwel ten allen tijde gewaarborgd.

INHOUD VAN DIT NUMMER

Voorpagina,	1.
Algemeenheden,	2.
Inhoud,	3.
Kerngedachte v/h seizoen,	3.
Acties v/d W.L.N.	
Woord v/d Voorzitter,	4.
Dag Lieve mensen,	5.
Vormingsactiviteiten,	6.
Wandelprogramma,	7.
Bezinning:	
Even nadenken,	8.
Korreltje zout;	9.
Iets over bomen,	10,11.
Jong geleerd, oud gedaan:	
Uithoeken, deel 3,	12,13.
November,	13.
Dierenrevalidatie,	14.
Huisdierenverzorging,	15,16.
Zij leven lang, ja lang,	16.
Cursus geologie,	17.
Natuurlijke Voeding,	18.
Natuur en Monument,	19.
Informatie:	
Week van het Bos,	20,21.
Oproep van H. Sourbron,	22.
De 9 van Overpelt.	23.
Jachtwet.	34,25.
Kooitje,	25.
Krans der maanden,	26.
Fijne wandelplekjes i/d toekomst.	27,28,29;30,31.
Weerspreuken,	32.
Achterpagina,	33.

NAL-bijdrage.

KERNGEDACHTE V/H SEIZOEN

Het is met het leven zoals met een redevoering:
niet op de lengte en het gebruik der holle woorden
komt het aan, meer op de inhoud en het beleven
der kleine feiten van elke dag.

Heel oud Vlaams spreekwoord.

BRIEF VAN DE VOORZITTER

Beste Vrienden,

De laatste milde zomerzonnestrallen maken plaats voor een nieuwe herfst, als het even kan: voor de herfstzon. Wij hopen dat je met volle teugen hebt genoten van de zomerrust. De meesten zitten weer volop in het werk met in hun achterhoofd enkel nog de zomerherinnering en voor hun de realiteit van elke dag. Misschien is nu het ogenblik aangebroken om meer aandacht te besteden aan onze jongeren die reeds een drietal weken terug op de schoolbanken zitten. Ons onderwijs evolueert steeds meer van een kennisgericht naar een levensecht onderwijs. Ook hier is voor ons, natuurgidsen en ook voor diegenen die niet in het onderwijs staan, een grote taak weggelegd.

De jongeren leven in een maatschappij waarin het contact met de natuur volledig zoek is. Getuigen hiervan zijn de ondoordachte verkeertechnische beleidslijnen van de jaren 60-70; de ongeremde verspilling van alle mogelijke energievormen, de ongebreidelde ontwikkeling van de chemische industrie met alle nare gevolgen vandien, enz...

Het is onze opdracht deze jongeren terug in contact te brengen met de natuur. Hun ervan overtuigen dat de mens er wezenlijk deel van uitmaakt, hun inzicht bijbrengen in de nauwe band die bestaat tussen bodem, klimaat, plant, dier en mens; met andere woorden: hun ecologisch inzicht geven in een leefwijze die op deze filosofie is geschoeid. De komende week van het bos is daarvoor reeds een eerste gelegenheid. Meer praktische tips over deze werkwijze vinden we in het winternummer '80 en het lentenummer van de C.V.N.krant. Ook verder in dit nummer zijn richtlijnen aangegeven inzake de week van het bos. We zoeken ook iemand die voor ons in de volgende jaargang een reeks zal brengen hoe wij specifiek met kinderen kunnen gidsen. Op de Kinderboerderij te Kiewit kan men zich inwerken.

Met jongeren die op deze wijze de volwassenheid tegemoet gaan, die de maatschappij van de toekomst zullen leiden volgens een ander waardepatroon, mogen we de toekomst wellicht iets rooskleuriger tegemoet zien.

Misschien lijkt het voor sommigen onder ons een utopie. Laten wij echter niet bij de pakken gaan zitten. Ik denk dat het de moeite waard is, ons hiervoor volledig in te zetten. Het zijn immers de jongeren jongeren die de lijnen van de toekomst hoogdringend naar een meer leefbare wereld moeten richten.

Roger Schoebben, Voorzitter.

DAG LIEVE MENSEN, DAG ALLEMAAL

In deze rubriek wordt getracht een aantal redactionele mededelingen te verwerken waarvan wij het nodig vinden dat de volledige Werkgroep ingelicht wordt omdat zij iets met de werking te maken hebben. J.L.

KINDERBOERDERIJ TE KIEWIT.

Tom Goemans, natuurgids cursus Bokrijk '78, tewergestelde op de Kinderboerderij te Kiewit, Hasselt, kwam op de proppen met een interessant voorstel voor nieuwe gidsen (of anderen) die moeilijk de stap kunnen zetten om voor kinderen een wandeling of volwassenen een wandeling te leiden. Kom het eens proberen met kinderen, bied je aan voor hulp op de Kinderboerderij waar vaak schoolgroepen een gids vragen. Tom bereik je op de Kinderboerderij. Zijn telefoon rinkelt als je nummer 011/21.08.49 draait. Een ideale gelegenheid is zeker de periode van 28 september tot 9 oktober, samenvallend met de week van het bos, die op de Kinderboerderij elk jaar langer uitloopt. Dan komt men daar altijd gidsen tekort.

NAL-MIDDEN LIMBURG.....

nam het initiatief tot de uitbouw van een permanent secretariaat. Zij zullen graag de medewerking van alle aangesloten verenigingen, waaronder de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen, tegemoet zien. Zij zullen daar dan ook naar best vermogen steun vinden voor hun werking, administratie, enz...De plaats waar die thuis voor ons groeit is gelegen in de Dorpstraat 31, 3500 te Hasselt, 1ste Verdieping. Die straatnaam is wel sympatiek, hé, en als je weet dat die straat vlak naast Van Veldeke af is op de kleine ring (standbeeld van onze eerste Dietse dichter), dan heeft die zaak toch heel wat mee, niet? Je hoort er zeker in een volgend nummer meer van. Toch al even duidelijk stellen, dat dit niet het secretariaat van de Werkgroep Natuurgidsen wil opheffen, maar ons hopelijk wel een hulp kan zijn bij gelegenheid.

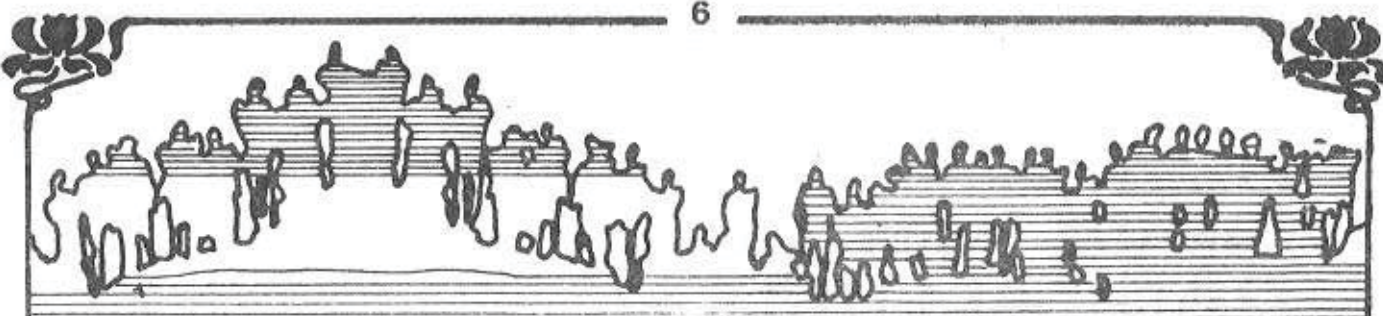
WIJ KOZEN EEN ONDERVOORZITTER.

Om onze Voorzitter, Roger Schoebben, te kunnen vervangen in geval van belet of samenvallende activiteiten, wilde ons bestuur op de vergadering van 22 juni 11. een ondervoorzitter kiezen. Met haast gelijk aantal stemmen werden Theo Dreesen (11) en Cyriel Ilsbroux (10) aangeduid, zodat we hen beiden vroegen in het vervolg en desgevallend onze Werkgroep te vertegenwoordigen. Profiat en dank voor de bereidheid tot nog grotere inzet.

NIEUW ADRES.

Marijke Van Houtte, die al jaren onze Erica verzendt, verhuisde van Hasselt naar Borgloon. Niet zomaar naar een boerderijtje, maar naar een heuse watermolen, gelegen op de grens van enkele gemeenten, zodat het wel even duurde eer de post kon zeggen hoe dat adres nu juist moest geformuleerd worden, welk postnummer, enz....Zo zal je het ons en Marijke wel willen vergeven dat op deomslag van vorige Erica een en ander niet klopte. Het juiste adres is: Nieuw Molen 1, 3840 Borgloon.

Cécile Ulenaers.

VORMINGSACTIVITEITEN

Zondag, 20 september 1981: NATIONALE NATUURBESCHERMINGSDAG. Deze dag gaat dit jaar door te St. Genesius Rode, een hemelse streek die dringend aan bescherming toe is en die noodzakelijk maakt dat wij daar allemaal, maar dan ook allemaal zijn. Voor verdere kommentaar: zie de Nal-bijdrage bij Erica 2/81 en het tussennummer van augustus. Tot ziens.

Zondag, 11 oktober 1981: HERFSTWANDELING TE BOKRIJK. In de lente hebben we daar ook een wandeling gedaan en gekeken naar de botten en de boomvormen. Samen gaan we nu nog eens genieten van de bladval, de kleuren en de late zon. Dus: allen daarheen.

Samenkomst: Kasteel Bokrijk: 09.00 uur. Einde: 12.00 uur.

Zaterdag, 24 oktober 1981: DAGEXCURSIE ZWIN-RESERVAAT KNOCKE.

De bus is niet vol, en daarom mogen de liefhebbers meegaan met de cursisten van Riemst op deze uitstap die eigenlijk gepland is als een les in de cursus voor natuurgids die momenteel loopt te Riemst.

Onderwerp: studie van strand, duin, slik en schorre.

Leiding: Anita en Guido Van Steenberghe.

Nodig, een ruime geest en een open oog, laarzen, boterham.

Samenkomst: 7.00 uur aan het Nieuw Gemeentehuis te Riemst.

Tussenopstapplaats: Oprit van de Boudewijnsnelweg te Hasselt tegenover de zetelfabriek Recor aan de kruising van de weg Hasselt St. Truiden om 7.30 uur.

Deelname in de prijs: 200 frank, een gunstprijstje te storten op naam van Cecile Ulenaers of te verwittigen op haar telefoonnummer: 011/73.52.79.

NATUURBEHEER

Heiderbos/AS: 9 uur, elke 1ste zaterdag v/d maanden maart/december.

De Maten: van 8.45 tot 12 uur op de zaterdagen: 26 sep, 10 oct, 24 oct, 14 nov en 21 november. Samenkomst: parking van het reservaat om 8.45 uur. Contact: 011/35.41.25.

Samenstelling: H. Van der Linden, W. Peumans, C. Ulenaers.

NEDERLAND

Volgend wandelprogramma werd doorgegeven ten titel van inlichting. Vanaf volgende jaargang zal daar meer en uitgebreid werk van worden gemaakt. Zo proberen wij een geest van samenhang te onderhouden met onze geestesgenoten uit Nederland.

4 oktober: namiddagwandeling Ambyerheide. Bushalte Kerk Amby. 14.30u.

25 oktober: busexcursie naar Ninglingspo. Busvertrek Emmaplein Maastricht om 8.30 uur.

22 november: Namiddagwandeling naar het dal van de Siepbeek. Vertrek aan de parkeerplaats 14.30 uur.

Contactadres: IVN Maastricht, Pergamijndonk, 16. Tel: 32760.

WANDELPROGRAMMA

- 20 sept: Hulst Tessenderlo: wandeling naar Schoonhees. Gids: W.E.T.
14 uur, Kerk Hulst, Tessenderlo.
- 27 sept: Beverlo: boswandeling. Gids: Milieugroep Bero.
14 uur, Kapel, Zuidstraat Beverlo, Beringen.
- 27 sept: Kasteelpark Mazy, heide, vennen. Gids: Elio Roncada.
9u 9u, Weg op Zwartberg 372 Opplabbeek. Geen honden.stevig
schoeisel.
- 04 octo: Vloeiweiden Lommel-Kolonie. Natuurgidsen Noord-Limburg.
14u, einde Koloniestraat, Lommel-Kolonie. Laarzen,
geen honden.
- 04 octo: Galgenberg te Bree. Gidsen: M. Dreesen, J. Jacobs.
14u, Kerk van Reppel te Bocholt.
- 18 octo: Plateau van Caestert: Hellingbos. Gids Ivo Thijs.
14u, Kerk van Kanne te Riemst.
- 18 octo: Hoefaart Bilzen: vijvers, loofbos, naaldbos, weide.
14u, kanaalbrug op weg Eigenbilzen-Gellik, zijde Gellik.
Gids: Roger Schoebben.
- 18 octo: Dommelvallei te Peer: Beekdal, beemd, bos. Gids: Isis Peer.
14u, Molhemstraat 5, Peer.
- 18 octo: Asdonk te Tessenderlo. Gids: Werkgroep Ecologie Tessenderlo
14u, Kiewithoeven, Engsbergen, Tessenderlo.
- 18 octo: Opitter: Park en Itterdal. Gids: A. Paradis, L. Gabriels.
14u, Ingang Kasteelpark Opitter (Breekiezel). Bree.
- 18 octo: Urlobroek Molenbeersel. Gids: J. Peeters, S. Coolen.
14u, Parking Urlobroek (tegenover Woutershof), Molenbeersel.
- 18 octo: Herck-de-Stad: Broek van Donk. Gids: Paul Vangeel.
14u, Wijk Halbeek, Herck-de-Stad.
Tegenover Autocars Steenbergen, Oude Diesterse Stwg, H-d-S.
- 25 octo: Koersel: bos en heide. Gids: Milieugroep Bero.
14u, Kapel 't Koersels Fonteintje, Koersel.
- 01 nove: Vloeiweiden te Lommel-Kolonie. Zie 04 oktober.
- 15 nove: Broedgebied Tessenderlo. Gids: W.E.T.
14u, Bosmuseum Gerhagen, (zandberg), Tessenderlo.
- 29 nove: Beringen-Mijn: bos en heide. Gids: Milieugroep Bero.
14u, Stort Beringen-Mijn, Beringen.
- 06 dece: Vloeiweiden te Lommel-Kolonie. Zie 04 oktober.
- 20 dece: Tessenderlo: Groenpoort en Liebroek. Gids: W.E.T.
14u, ST. Theresiakapel, Processieweg Tessenderlo.
- Samenstelling: Cécile Ulenaers.

BEZINNING

De plant en het dier zijn levende wezens. Iedere vorm van leven is een wonderwerk. Mens sta er vol eerbied voor.

Je leest in de Schrift dat de mens de meester is van de Schepping. Versta dit woord goed. Een meester moet met wijsheid beheren. Wijs is hij die de orde in de Schepping leert zien en zijn gedrag naar die orde schikt. Iedere onverstandige ingreep in de orde is een wanorde, keert zich tegen de verstoorder. De straf van de wanorde is met de werkelijkheid mee ingeschapen.

Mens, je moet je gaven eer aandoen. Je eerste gave is je geest. De geest doorvorst de wezens. Hij eerbiedigt en behoedt daarom hun wezen. Hij vernietigt niet. Spoedig ziet hij in, hoe de ene plant de andere nodig heeft, hoe het ene dier niet zonder het andere leeft, hoe het dier de plant en de plant het dier niet kunnen missen. Onze geest ziet die onderlinge afhankelijkheden, de noodzakelijke orde waarzonder de wezens niet langer kunnen voortbestaan. Ook de mens is als een gever en nemer in die orde geplaatst.

De mens heeft een hart. De fijngevoeligheid van het hart ondersteunt het inzicht van de geest. Het hart gruwet ervan een stoornis te veroorzaken in de orde van het levende. Mens, eer je je hand uitsteekt om te grijpen, raadpleeg je geest en je hart. De wil om te hebben kan onberedeneerd zijn. Dan drijft hij tot een mensonwaardige daad. Bedwing je hebzucht, want zij is de wortel van zoveel verstorende ingrepen in alles wat rondom ons leeft.

Bij het kind is de geest nog niet rijp. Zijn hart is nog ongevormd. Begeleid je kind in de levende wereld. Wijs hem op die orde. Leer hem een grote eerbied voor plant en dier, voor alle levensvormen. Een fijnzinnig opgevoede jeugd draagt haar eerbied voor het leven van plant en dier over op de mens. Uit de liefde voor de kleinste levende wezens groeit het ontzag voor de evenmens en voor de orde in de samenleving. Heb je je kinderen eerbied geleerd voor het geringste wezentje, dan heb je van je kind een waardig en wijs mens gemaakt. Heb je de levende wezens leren bejegenen als voorwerpen, dan heb je van je kind een mensonwaardig wezen gemaakt. Dan zal uit je kind een man of een vrouw groeien die ook de evenmens als een zaak zal gejegenen. Hij of zij zal de mens hanteren volgens de ongeregelde wil tot hebben. Je hebt dan een monster gemaakt van het wezen dat gevormd is naar het beeld en de gelijkenis van de Schepper. Je hebt de Schepper dan gedwarsboomd in hetgeen Hij voorheeft met de Mens.

Mens, herschep jezelf, indien je tot dusver de weg bent gegaan van de ordeverstoring. Je hebt een grote verantwoordelijkheid. Bekeer je. Zo je je niet bekeert, zal je als een onmens alles besmetten wat je aanraakt. Je slecht voorbeeld zal als een vuur het leven in asse leggen. Je zult een moordenaar zijn, al besef je het niet. Hoeveel doders van rechtmatig leven verwekte de hebzucht niet van de mens die de levende wezens als zaken, voor ongeordend gebruik, lichzinnig heeft leren aanzien en bejegenen? Hoever staat zulk een mens niet af van zijn door de Schepper gewilde ereplaats?

Landewald Janssen, o.f.m.

MET EEN KORRELTJE ZOUT

HORATIUS ≠ CARPE DIEM.

Horatius, over wie we het de vorige keer hadden, wordt in één adem verbonden met de spreuk: "carpe diem". Dit betekent "Pluk de dag" en is de lijfspreuk van de genietters, de fuifnummers, de Pallieters de losbollen, de onbezonnenen.

In Horatius' tijd, in de 1ste eeuw voor Christus, heetten die lieden epicuristen. De Griek Epicurus, vond dat ons bestaan alleen maar aard was, dus kort. We moeten er dan maar goed van nemen, we halen ons best geen problemen op de hals, we laten ons ook niet in met de zorgen van anderen. Deze zijn welkom voor zover ze nuttig zijn.

Deze egoïstische filosofie, hier schematisch weergegeven, is van alle tijden, ook van de onze, maar nu dreigt ze noodlottig te worden voor het mensdom. Die mentaliteit is verantwoordelijk voor de mate-loze verkwisting van grondstoffen; daardoor is de wereld op ^{weg} onleefbaar te worden.

Zo gezien is Horatius onwaardig voor een tijdschrift dat ernaar streeft mens en omgeving weer in harmonie met elkaar te brengen. En toch verdient hij hier een plaatsje. De uitspraak "carpe diem" werd hem opgekleefd, maar is niet karakteristiek. Zijn genotzucht is er, maar maat en eenvoud temperen haar. Zo schrijft hij, in een gebed tot zijn beschermgod Apollo: "Ik vraag geen chic landhuis, geen gouden bekers, geen exotische wijnen: ik vraag alleen maar te mogen genieten van wat voorhanden is en te kunnen dichten, gezond van lijf en leden."

Bij een verjaardag wil de knecht een feestje bouwen, met bloemen en kransen en dergelijke poespas. Horatius zegt echter: "Geen komedie, jongen, daar heb ik een hekel aan. De mirtestruik is op zichzelf mooi genoeg. Daar hoeven geen slingers in." En in de fabel van de landmuis en de stadsmuis, is het schrale bestaan op de buiten verkieslijker omdat het ongestoord is. De stadsmuis geniet van lekkernijen, maar leeft in blijvende onrust.

Tegenover één "carpe diem" staan tien andere verwijzingen naar rustmatigheid en eenvoud. Niet alleen schreef Horatius die gedachten neer in zijn werk, hij leefde er ook naar. Bij voorkeur verbleef hij op den buiten, in zijn landhuis te Tivoli, tussen bomen en boomgaarden, tussen heuvels en beekjes. Nochtans stonden te Rome alle deuren voor deze vlotte, gezellige prater open, zelfs bij de rechterhand van de keizer, Maecenas.

Horatius als een Epicurist doodverven kan dus niet. Horatius wil genieten, maar jaagt er niet op. Hij weet dat kalmte en bezonnenheid met echt genot samengaan. Daarom mogen we Horatius best een plaatsje gunnen in deze kroniek.

HALES.

NIETS OVER DE BOMEN

De Raad van Europa riep 1981 uit tot Internationaal Jaar van Heg en Houtwal om meer erkenning op te roepen voor deze zo broodnodige landschapselementen. Niet alleen een heg of een houtwal, maar ook een bos is een verzameling van bomen, groot en klein. Vandaar ons initiatief iets te publiceren over bomen.

We zijn begonnen met een verguisde parabel, vervolgden met een inventarisatiepoging en brengen nu een meesterlijk gedicht van een Nobelprijswinnaar dat reeds werd geplaatst, maar het is zo mooi dat het zeker een herneming verdient.

BOMEN.

Bomen zijn voor mij altijd de indrukwekkendste predikkers geweest,
ik vereeer ze als ze in volkeren en families leven,
in bossen en in wouden.

Ik vereeer ze nog meer als ze alleen staan.

Ze zijn als de eenzame,
in hun toppen ruist de wereld,
hun wortels rusten in het oneindige,
maar ze streven met alle kracht uit hun leven
slechts naar dat ene,
hun eigen, in zichzelf levende wet te vervullen,
hun eiegen beeld uit te bouwen
en zichzelf voor te stellen.

Niets is heiliger,
niets is voorbeeldiger,
dan een mooie sterke boom.

Bomen zijn heildommen,
wie met hen spreken kan,
en naar hen luisteren,
die ervaart de wijsheid.

Ze predikken geen leren of dogma's,
ze predikken onbekommerd om het alleen zijn,
de oerwet van het leven.

Een boom spreekt:

in mij is een kern,
een vonk,
een gemoed verborgen,
ik ben een leven van het eeuwig leven.

Eenmalig is de gok en de worp
die de eeuwige moeder met mij gewaagd heeft;
eenmalig is mijn gestalte
en de tekening van mijn huid,
eenmalig is het nietigste blarenspeel van mijn top
en de kleinste nerf van mijn schors.

Mijn taak is in vastgelegde, éénmalige vorm,
het eeuwige uit te beelden
en te tonen.

Een andere boom spreekt:

mijn kracht is mijn vertrouwen.

Ik weet niets van mijn voorvaderen.

Ik weet niets van de duizende kinderen
die ieder jaar uit mij ontstaan.

Ik leef het geheim van mijn zaad tot het einde,
niets anders is mijn zorg.

Ik vertrouw erop dat God in mij is.

Ik vertrouw erop dat mijn opgave heilig is.
uit dit vertrouwen leef ik.

Als we treurig zijn,

en het leven niet goed meer aankunnen,
dan kan een boom tot ons spreken:
wees stil, wees stil.

Kijk naar mij, leven is niet moeilijk,
dat zijn kindergedachten.

Laat God in je spreken, dan zwijgen ze.

Je bent bang,

omdat jouw weg je van de moeder en je thuis wegleidt.

Maar iedere stap en dag brengt je opnieuw naar de moeder,
thuis zijn is niet hier of daar,
thuis is in jezelf of nergens.

Zwerversverlangen trekt door mijn hart als ik bomen hoor
die 's avonds in de wind ruisen;
en luistert men stil en lang,
dan toont het zwerversverlangen haar kern en zin.

Zij is het zwerversverlangen naar huis,
iedere stap is geboorte,
iedere stap is dood,
ieder graf is de moeder.

Daarom ruist de boom in de avond,
als we bang zijn
voor onze kindergedachten.

Bomen hebben lange gedachten,
langalemeige en rustige,
net of ze een langer leven hebben dan wij.

Zij zijn wijzer dan wij
zolang wij niet naar ze luisteren.

Maar als we geleerd hebben naar bomen te luisteren,
dan krijgt juist het korte snelle
en kinderlijke van onze gedachten
een onvergetelijke vreugde.

Wie geleerd heeft naar bomen te luisteren,
begeert niet meer een boom te zijn.

Hij begeert niets anders te zijn dan wat hij is:
dat is thuis,
dat is geluk.

HERMAN HESSE.
(1877-1962).

De tocht naar zichzelf, de zelfwording, is het centrale thema van zijn dikwijls autobiografisch werk, dat meestal kunstenaarsproblemen behandelt maar waarin bij nader toezien en diep nadenken iedereen een stuk van zichzelf en zijn problemen zal terugvinden. Hij streefde naar een bij voorkeur geestelijke houding ten opzichte van een bepaalde materie. De cultuur van het Wetsen verbond hij met de wijsheid v/h Oosten.

Jong geleerd Oud gedaan

UITHOEKEN DIE HET BESCHERMEN WAARD ZIJN.

DEEL DRIE.

HOUTWALLEN EN HOUTKANTEN.

Net zoals bij holle wegen en wegbermen dringt zich de noodzaak op om de houtwallen, houtkanten en hagen te beschermen. Niet alleen zijn ze historisch en ecologisch van belang, zoals we in het eerste hoofdstuk aanhaalden, ze hebben ook een belangrijke esthetische waarde. Onze landbouwgebieden zouden er in vele gevallen mistroostig bijliggen, waren ze niet afgeborduurd met haag of wal.

Het grote verschil met holle wegen en bermen is echter het feit dat de houtwallen en houtkanten over het algemeen in privé handen zijn. Dit maakt de mogelijkheid tot eventuele bescherming nog een stuk moeilijker.

Dat de eigenaar nu die afbakeningen plotseling als erg hinderlijk ervaart, vindt zijn oorzaak in diverse feiten: schaalvergroting der bedrijven, gebruik van grotere landbouwmachines, waardevermindering van het hout waaraan nu echter wel een einde is gekomen, negatieve propaganda vanwege de overheid, de ruilverkavelaars en de boerenorganisaties. Kortom: de grootschaligheid die overgewaaid is uit het lang van Uncle Sam is weer maar eens de oorzaak. Andere negatieve aspecten waar men voornamelijk mee schermt zijn: de wortelconcurrentie, wateronttrekking, overschaduwning en landverlies. Tevens, orakelde men in die zogenaamde vaktijdschriften, moest men dit onrendabel gebied ook nog onderhouden.

Over de voordelen werden slechts de laatste jaren onderzoeken verricht. Hieruit blijkt dat akkeropbrengsten in zekere mate negatief worden beïnvloed in gevolge de lichtonttrekking en wortelconcurrentie door struwelen, windschutten en haagkanten, maar dat hun positieve effecten veel groter zijn, zodat de eindbalans ongetwijfeld in het voordeel van schermen en randbeplantingen uitvalt.

In Duitsland onder andere kwam men bij proeven met verspreide kunstmatige windschermen in open landschappen tot volgende vaststellingen "Metingen inzake factoren van het micro-klimaat en de voedings- en vochtigheidstoestand van de grond gingen gepaard met opbrengstbepalingen van grasland en akkerteelten, hun kwaliteit en de phaenologie van een aantal wilde planten. Onder de plaatselijke klimaatsomstandigheden was de invloed van de windschutting gunstig. Men stelde een verhoging van de luchttemperatuur vast in de beschutte perceelstroken overdag, verlaging 's nachts; verhoging van de grondtemperatuur; efficiënter watergebruik door de planten en een gunstiger verdeling van de sneeuwlaag."

De opbrengst van gras, graangewassen en bieten lag er gemiddeld hoger... De gunstige weerslag van de windbeschutting was hoger waar de groeiomstandigheden ongunstiger waren. (niet gedraineerd, voedselarmer, enz...). Op te merken valt wel dat de schaduwwerking veel kleiner was, vergeleken met groenschermen en dat wortelconcurrentie ontbrak.

Men kan stellen dat het voornaamste effect van windschermen (hagen, struwelen, houtwallen) bestaat uit de regeling van de temperatuur en van de evapo-transpiratie, waardoor vooral de waterverliezen worden beperkt. Het effect is wel verschillend naargelang de aard van de bodem en de teelt, maar niettemin kan men voor de meeste teelten toch een netto-winst optekenen gaande van 5 % voor akkerland tot 20 % voor weilanden en zelfs 25 % voor boomgaarden. Resultaten die toch zeer opmerkelijk zijn en die weinigen zullen hebben verwacht.

In België ligt er nog een lange weg te begaan voor dat de overheid zowel als de eigenaars opnieuw de volle waarde van deze uithoeken gaan beseffen.

Gemakkelijker te realiseren en zeker op termijn erg belangrijk zijn een verbeterde milieuhygiene en natuurbouw. Milieuhygiene is voor de landbouw zelf van groot belang: bodem, water en lucht moeten zodanig worden beschermd dat landbouw permanent mogelijk blijft (onderhoud productieapparaat). Deze verbeterde milieuhygiene heeft natuurlijk zeer veel belang voor natuurgebieden en natuurelementen in en naast de landbouwzone.

Door natuurbouw kan op termijn het voortbestaan van waardevolle natuurelementen in een dynamisch landschap verzekerd worden. Het behoud van de huidige oppervlakte aan natuur; een geleidelijke verplaatsing van de natuurelementen, en een aangepaste natuurtechnische behandeling is een zeer waardevolle basis om ook in de toekomst natuur in de landbouwzone te behouden. Een dergelijk dynamisch natuurbehoud staat de ontwikkeling van de landbouw nauwelijks of niet in de weg en kan er zelfs zeer voordelig voor zijn. Het natuurbehoud moet de ontwikkelingen van de landbouw volgen, om via daaraan aangepast beheer een maximum aan natuur te realiseren.

GUST FEYEN.

NOVEMBER.

Eenklaps geaderd geaderd met grachten
met water zeer leesbaar.

De dingen noemt men roerloos
zelfs het bedrijvig vogeltje,
leven wordt wachten.

De schreeuw van de fazant,
een goede wonde
de reiger drijvend op een gaaf verdriet
en de hazen hollende angst
voor telkens de honden.

Achter de velden wordt soms een verloren mens
gevonden.

JAN VEULEMANS.

WILDE DIERENREVALIDATIE

KLEMMEN.....EEN NIJPEND PROBLEEM.

9 juli 1981. Omstreeks 17.00 uur krijgen we een telefoontje van de familie Schoofs uit Meeuwen, "de kinderen hebben daarnet een blauwe reiger met een gebroken poot gevonden, mijnheer...".

Vijftien minuten staan we bij de familie Schoofs voor een kooi waarin de reiger in afwachting van onze komst gehuisvest werd. Na een eerste blik op de gebroken poot weet ik al zeker dat dit een vogeltje voor de poes zal worden. De huid is over een tiental centimeter van het been gescheurd, het bot is gebroken en de voet hangt nog met enkele spieren aan het lichaam vast, een onmogelijke taak voor onze dierenartsen.

Op mijn vraag waar men het dier vond, verwijst men me naar één van vijvers langs de Aa-beek te Meeuwen, "hij zat in een val, mijnheer...". Wij natuurlijk naar ginder. Inderdaad, naast de vijver ligt het wrede marteltuig, sinds enige tijd door de wet verboden, maar ja...De klem evenals de reiger worden meegenomen richting Op-
glabbeek. Een half uur later is de reiger uit zijn lijden verlost, een kleine injectie liet hem pijnloos inslapen...

Nog géén maand later, op 27 juli namelijk, worden we naar Lummen ontboden waar een buizerd door de beemden sukkelt met aan één van zijn poten...juist ja: een klem. De huid is reeds in verre staat van ontbinding zodat ook dit dier sterft. Deze reiger en buizerd werden in het verleden vooraf gegaan door tientallen patientjes, slachtoffers van gewetenloze klemmenzetters. Bij ons kwamen onder andere over de vloer: 6 eenden, 4 buizerden, 3 reigers, 1 roerdomp, 3 egels, tientallen waterhoentjes, 2 eekhoorntjes, 4 ransuilen en helaas: geen enkele klemmenvent.

Aan elkeen die dit leest zou ik vragen mij te verwittigen bij het vinden van klemmen. Om de publieke opinie over de wrede werking van deze tuigen op de hoogte te brengen zijn we van plan affiches en eventueel stickers uit te brengen. Om hiervoor de nodige gelden bij elkaar te brengen, werd een filmavond georganiseerd met als thema: "GUN ONS HET LEVEN". Deze avond handelt over de wrede werking van klemmen en het doden van dieren "voor de mode" (bontjassen). Voor steun aan deze acties kan U Uw bijdrage storten op rekening 457-2031421-53 van het NATUURHULPCENTRUM, Dennenstraat 6, 3660 Op-
glabbeek met vermelding: anti-klemmen. Ons centrum is nu en in de toekomst op twee lijnen te bereiken, namelijk: 011/85.49.06 (het oude nummer) en 011/85.40.82.

SIL JANSSEN.

ANDERE NUTTIGE ADRESSEN:

Familie Stevens, Oude Baan 46, 3650 Lanklaar.

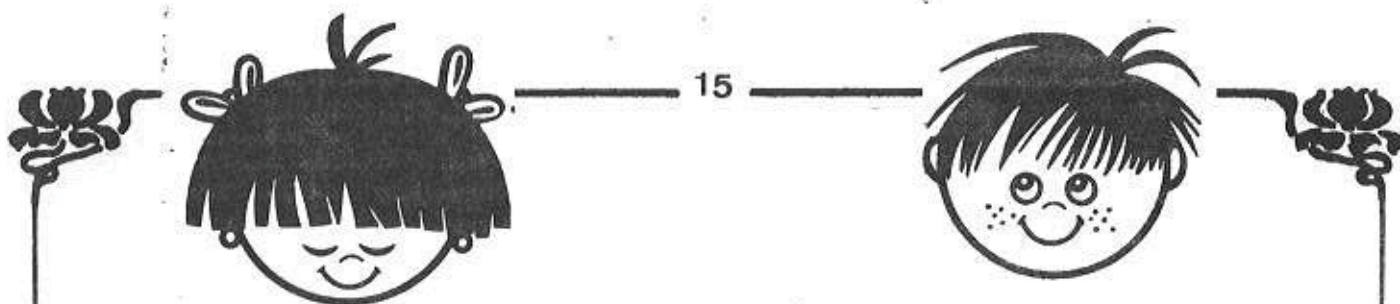
Telefoon: 011/75.51.50. Rekeningnummer: 735-3200043-01.

Familie Neys, Rozenbos 93, 3811 Niewerkerke.

Telefoon: 011/67.53.18. Rekeningnummer: 735-1311716-70. t.n.v:

De Ransuil, Kerkstraat, Niewerkerke.

Deze mensen die allen op vrijwillige basis werken, kunnen elke financiële steun goed gebruiken. Dank bij voorbaat.

HUIDDIERENVERZORGING

Ik ken een heleboel kinderen die een poes hebben of er graag eentje willen, want het is een fijn knuffeldier als je het maar goed verzorgt. Het is helemaal niet zo moeilijk maar er zijn toch een paar belangrijke dingen waar je aan moet denken.

Kun je een poesje van iemand krijgen, vraag dan of je het een dag je mag hebben als het 5 weken oud is. Je gaat er mee naar de dieren dokter en laat het inenten tegen kattentyfus. Deze ziekte krijgen poezen nogal vlug, vooral als je in een stad woont. Van de dieren dokter gekomen breng je het poesje terug naar zijn moeder tot het ongeveer een maand of acht is. Dan heeft 'van mama-poes genoeg geleerd om zelfstandig te zijn.

Vind je ergens een poes, ga er dan ook mee naar de dieren dokter. Die zal dan wel zeggen of het dier gezond is of niet. Een zieke poes kan alle dieren in de buurt ziek maken.

Komt Poes bij jouw in huis wonen, zorg dan voor het volgende:

- als slaappleats: een stevige kartonnen doos of een mandje met daarin een wollen doek. Wil je een kussentje in leggen, vul het dan met oud wollegoed dat je in stukjes knipt. Neem geen schuimplastiek vlokken, want de meeste poezen krijgen daar uitslag van.

- Een bak, half gevuld met zand of grond, doet dienst als WC. Deze bak moet minstens 10 cm hoog zijn en regelmatig schoon gemaakt worden, anders zoek Poes een ander plaatsje.

- Voor het eten gebruik je best goed afwasbare kommetjes of borden. Poes drinkt liefst water met wat melk erin. Voor het eten geef je haar droog voer of restjes middageten, wat gekookte rijst met stukjes vlees of vleesnat. Voedsel uit blik kan voor een keertje Niet te vaak echter want het is niet gezond.

- Heb je alles in orde, dan kan Poes haar intrede doen. Laat haar eten en slaappleats altijd in hetzelfde hoekje staan. Zo leert ze vlug waar haar plaats is.

Nog een paar tips voor het geval dat Poes ziek wordt:

- Verliest Poes veel haar en krijgt ze ronde kale plekken, ga er dan mee naar een dieren dokter, want van een schimmelinfectie kan Poes doodgaan en het is besmettelijk voor andere dieren.

- Krabt Poes heel vaak aan haar oren, dan heeft ze oorschurft. Dat is vrij gemakkelijk te genezen. Doe elke avond wat olie in haar oor en wrijf het er goed in door het oor met duim en wijsvinger aan de basis dicht te vouwen en goed te wrijven. Laat Poes eens goed met haar kop schudden, het meeste vuil komt er dan vanzelf uit en maak daarna de oorschelp zuiver met watte. Als je dit gedurende een week elke avond doet dan zijn POes haar oren schoon.

- Tegen ongedierte zoals vlooien en luizen kan je varens in Poes haar kussen stoppen. Kan je niet aan varens geraken, gebruik dan insectenpoeder dat verkrijgbaar is bij elke dierenzaak of apotheker. Gebruik NOOIT een spuitbus, daar kan Poes niet tegen. Wrijf het poeder goed in de pels en borstel het naⁿ dag terug eruit. Doe dit een keer of drie, telkens met een dagje ertussen.

Wees lief voor Poes en geef haar na elke behandeling iets lekkers, dan zal ze minder bezwaar tegen hebben. Misschien gaat het niet zo goed om haar te verzorgen maar samen met papa en mama zal het zeker best gaan. Veel succes.

MARIJKE

N.B. Reacties, zowel negatieve als positieve zijn steeds welkom bij Marijke Vanhoutte, Nieuw Molen 1, 3840 Borgloon.

Deze rubriek wordt eigenlijk geschreven voor kinderen. Maar.... "Indien gij niet wordt als deze kleinen...". Grote mensen zijn echter heel dikwijls kleine kinderen met kinderlijke wensen gebleven. Misschien wordt deze rubriek dan ook wel de aanleiding voor de vervulling ervan. We hopen het van harte. J.L.

ZIJ LEVEN LANG, JA LANG....

LUC LANGIE, natuurgids van de lichte Peer '80; medewerker bij Isis als gewetensbezwaarde, bestuurslid van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen en CHRISTIANE HUYGHE gingen sedert 30 mei '81 samenwonen als man en vrouw. Dat gebeurt te 3668 As, Breeërweg, 50.

Naar aloude gewoonte bieden ook wij hun onze beste wensen aan voor een leven van vruchtbaarheid en inzet zonder berekening; voor een leven waarin geven belangrijker is dan nemen; voor een leven waarin plaats kan zijn voor groot worden langs het kleine; voor een leven waarin naast zorg voor de eigen haard nog tijd kan zijn voor de gemeenschap. Dat wensen wij hun van harte. J.L.

VERMOEDEN.

Was het dit maar:
de dingen ordenen naar vorm en aard,
zeker zijn van het brood voor morgen,
vrij zijn,
maatschappelijk geborgen,
maar voor mekaar gespaard.

Was het dit maar:
een thema sprekend aan de wand,
arbeiden voor scherpe kinderen,
voor het onhoorbaar lot der minderen,
oog zijn en hand.

Was het dit maar:
verbeten in de weer zijn,
liefde bedrijven,
mond zijn voor een lied,
olie voor vele vlekken van verdriet.

Maar leven moet wellicht
nog zoveel meer zijn.

JAN VEULEMANS.

CURSUS GEOLOGIE

Geologie is de spiegel van de Aarde. Daarom brengt Teleac dit na-jaar een cursus Geologie, waaraan iedereen kan deelnemen die geïnteresseerd is. De cursus is een herhaling en werd reeds uitgezonden in het voorjaar van 1978.

INHOUD: Deze Teleac-cursus, die de Geologie voor een deel internationaal belicht, is vooral gericht op het gebied der Lage Landen. Gegevens zijn bijeen gebracht door samenwerking met de Rijks Geologische Dienst te Haarlem, Het Rijksmuseum voor Geologie en Mineralogie te Leiden, het ZWO-laboratorium voor Isotopen Geologie te Amsterdam. Vele deskundigen op diverse vlakken van de geologie werkten mee.

TELEVISIE EN RADIO: er zijn 13 uitzendingen op TV op maandag van 18.28 tot 18.58 uur via Nederland 1. De cursus start op 21 september '81. De herhalingen vinden plaats op zondag van 16.30 tot 17.00 uur via Nederland 1.

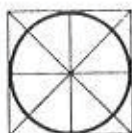
13 weken lang zal iedere week een radio-uitzending worden verzorgd onder de titel Geologie, de grond waarop wij leven. De radio-uitzendingen starten op dinsdag 22 september '81 om 17.36 uur. De eerste 2 uitzendingen vinden plaats op Hilversum 4. Vanaf dinsdag 6 oktober zal worden uitgezonden op Hilversum 2 van 22.00 tot 22.30 uur. Er zijn géén herhalingslessen.

CURSUSPAKKET: dit is als volgt samengesteld:

- 13 televisielessen van 30 minuten, 13 radiolessen van 30 minuten.
- een cursusboek met 13 hoofdstukken en verklarende woordenlijst;
- een museumgids waarin alle instellingen die geologisch interessante collecties hebben, met een korte beschrijving ervan;
- een tijdschijf, een handige wijzer waarmee snel de karakteristieken van een bepaalde periode zijn te vinden;
- een literatuur-keuzelijst;
- "Mineralen en Gesteenten", een informatief boekje met 4 kleuren illustraties, uitgegeven door Thieme, Zutphen;
- "Ontdekkingsreis door de tijd", een eenvoudige beschrijving van de ontwikkeling der Aarde dat voor kinderen ook als een kleurboek kan worden gebruikt.

CURSUSPRIJS: de prijs van het pakket bedraagt 46 gulden, inclusief de verzending en de BTW; bestelbaar door overmaken van de som op postgiro 54.42.32 ten name van Teleac, Utrecht onder vermelding van GEOLOGIE.

Zij de les tijdens de cursus hebben gehad weten dat dit voor natuurgidsen stof is waarover nog wel een en ander kan worden opgestoken. Wij dachten er dan ook goed aan te doen, deze aankondiging te plaatsen. Onze kennis van het landschap zal er zeker door vergroten.

NATUURLIJKE VOEDING

Men denkt zoals men zich voedt. Voedt men zich goed, dan denkt men creatief, functioneel, rustig, snel, analytisch en zelfbewust. Niet kwantiteit telt, wel kwaliteit. We raden aan wat biologisch werd geteeld en geven voorkeur aan vegetarische beginse-len. We vergeten echter niet dat de liefde gaat langs de maag, het jaar van de streekgerechten ter ere. J.L.

SPECULOOS.

500 gram gezeefde tarwe,
300 gram donkere kandij-suiker,
250 gram harde margarine,
bakpoeder, kaneel en maagzout,
1 klein eitje of 1 lepel geklopt ei.

Bloem, maagzout en bakpoeder mengen. Het ei los kloppen in een tas. Suiker, boter en kaneel in een kom doen en mals kneden, langzaam bloem onder werken en indien nodig nog bevochtigen met een lepel-tje ei.

Opwerken tot een rol en daarna 24 uur laten stijven. De oven voor-verwarmen. Het deeg in schijfjes kneden en al dan niet garneren met amandelsnippers. Smakelijk na 15 minuten bakken op 200 graden.

GRANENKOEK.

200 tot 250 gram margarine,
250 gram rietsuiker of kandij-suiker,
4 tot 5 eieren naargelang de dikte,
een half pakje bakpoeder,
1 soeplepel heet water,
100 gram tarwemeel, 50 gram havermout, 50 gram gierstvlokken en
50 gram boekweitmeel: dit is een mengsel van 250 graansoorten.

1. roer de boter tot room,
2. meng eigeel met de suiker,
3. onder de boter kloppen of roeren tot het mengsel lichter van
kleur geworden is,
4. meng de granen met het bakpoeder,
5. klop de eiwitten stijf,
6. roer nu om beurt 1 grote soeplepel graan-eiwit, graan-eiwit
onder het botermengsel, wachten met de volgende schep tot de
vorige goed opgenomen is, eindigen met eiwit en 1 soeplepel
heet water.
7. boter en bloem in de bakvorm doen,
8. 1 uur bakken op 6/7 of 200/250 graden. Heerlijk wordt dat!!!!!!

LEEN VANHOUT.

NATUUR EN MONUMENT

De mens leeft niet van brood alleen (Bijbels spreekwoord). De natuurgids leeft ook niet van vogels en plantjes alleen. Althans hij zou ook oog en oor moeten hebben voor historie en monument. Vandaar deze rubriek waarin brochures worden voorgesteld waaruit de natuurgids kan putten, wil hij meer weten over wie of wat het landschap van zijn heimat hebben bepaald. J.L.

FIETSRoutes DOOR MIDDEN-LIMBURG.

AS/ DE JENEVERRoute.

Deze fietstocht van 20 km begint aan de St. Aldegondiskerk; vervolgens komt men aan het natuurreservaat De Mechelse Heide, een Frans kerkhof, De Boschhoeve, De Casterhoeve, De Schaans van Niel uit de 16de eeuw, de watermolen, het natuurreservaat "Jeneverbespark" en het natuurgebied Wildbroek. Keuze te over dus.

GENK/ DE TOURISTISCHE GROENSPIRAAL.

Vertrekkend aan de Molenvijvers, gelegen nabij de shoppingcentra, worden onder andere de volgende bezienswaardigheden aangedaan; recreatieoord "De Melberg", Kolderbos, Kattevennen met sportcentrum, de steenkolenmijnen, het gemeentelijk vliegveld, de Limburgse Zoo, het Domein Bokrijk, het natuurreservaat De Maten, de St. Matrinuskerk. Deze route is wel 60 km lang, maar er zijn 3 verkortingen voorzien en het programma biedt gelegenheid tot recreatie die verschillende dagen kan in beslag nemen.

ZONHOVEN/ DE SCHANSENRoute.

Deze route vertrekt ook aan de kerk en vervolgt via de prehistorische Holsteen, de Korenmolen, het natuurreservaat De Teut, de Kapel Ten Eykenen uit de 15de eeuw, kasteel Vogelsack, de Vranckeschans, de Kolverenschans, de Engstegenschans, de Molenschans en het natuurreservaat De Platwijers.

Dit is een keuze uit "RECREATIEVE FIETSRoutes MIDDEN-LIMBURG", een folderpakket dat 10 touristische fietsroutes beschrijft, aangelegd door de gemeenten van Midden-Limburg. De aandacht gaat zowel naar cultuur als natuur, zelfs gezinsrecreatie werd niet vergeten. Het pakket kost 150 frank, te bestellen door storting van 150 frank op PCR 000-0400818-14 van "PROVINCIAAL VERBOND VOOR TOERISME IN LIMBURG", Hasselt. Een tip voor het najaar.

INFORMATIE

Ook dit jaar gaat weer de zoveelste week van het bos door. Dat zal zijn vanaf 26 september en loopt door over de eerste week van oktober. Om deze week te motiveren, wijden we speciale aandacht aan. Hopelijk zullen weer veel natuurgidsen zich inzetten om bij te dragen tot het verwerven van meer kennis en inzicht in de levensgemeenschap die een bos toch is. Veel succes en besteed vooral veel aandacht aan de kinderen. J.L.

DE WEEK VAN HET BOS- OKTOBER 1981.

Ondanks of dank zij diverse informatiecampaagnes en de aandacht van de media voor natuurbehoud en milieuzorg, blijkt nog een grote behoefte te bestaan inzake voorlichting en educatie over bomen en bossen. Informatie over de afzonderlijke componenten, planten en dieren van het bos, is relatief goed voorhanden. Het is echter moeilijker informatie te vinden over het bos als geheel, en over bosgebruik door de mens. De organisatoren van de Week van het Bos hebben daarom weer een aantal publicaties uitgewerkt die aan deze lacune tegemoet komt.

De brochure "Hoe beheer ik het Bos" probeert in een bevattelijke taal de principes van een bosbouwkundige behandeling van onze bossen weer te geven, terwijl de twee leesbrieven vervat in de brochure "Met de klas naar het Bos" tot doel hebben de onderwijsmensen vertrouwd te maken met het bos als een levensgemeenschap waar bomen aspectbepalend zijn en voortdurend opbouw en afbraak plaats vinden. Ook het aantal vouwbladen over de wandelbossen werd uitgebreid zodat nu iedere rust en natuurzoekende beschikt over een geïllustreerde brochure met een beknopte beschrijving van een staatsbos in eigen streek.

Opdat eenieder zijn bos zou leren kennen, moeten alle acties afgestemd worden op de plaatselijke toestanden en noden. Gemeentebesturen en verenigingen kunnen tal van initiatieven nemen om de bevolking beter vertrouwd te maken met het bos en zijn waarde. Hierna volgen daarom enkele suggesties:

- het organiseren van boswandelingen om het bos beter te leren kennen;
- inrichten van een boswandelpad met een zo boeiend mogelijk verloop;
- discussieavonden over het bosbeleid in de gemeente, de wensen van de bevolking i.v.m. het bos, problemen van bosaankoop, aanleg van nieuwe bossen, bosbescherming, enz....
- film- en diavoorstellingen, voordrachten die zo mogelijk aansluiten bij plaatselijke toestanden om bewustwording te stimuleren;

Speciaal voor de jeugd bestaan er in schoolverband, jeugdbeweging of vrijetijdsbesteding talrijke mogelijkheden voor het organiseren van activiteiten met het bos als uitgangspunt. We denken aan:

- het houden van bosklassen, verblijf in het bos, werken en leren in het bos, gezonde omgeving;
- het inrichten van een geïntegreerde schoolwerkweek rond het bos, ver-
kennen van de bossen der gemeente, taken over bos en bosgebruik,
bezoeken aan houtverwerkende bedrijven, gesprekken met deskundigen over het bos;

- Themalessen over het bos en het bosgebruik;
- bosleerpad: een pad in het bos, waar op verschillende punten gewenzen wordt op bepaalde aspecten van het bos;
- inrichten van een specifiek schoolbos, bestemd als aanschouwelijk materiaal;
- zoektocht en orientatieloop in het bos zonder het te willen beschadigen;
- opruimacties in het kader van de klas, de school of de vereniging d.w.z. een echte reinigingsactie voeren en daarbij de overheid en de bevolking betrekken;
- bosaanleg of boomplantacties rond en op de terreinen van de school.

ORGANISATIES DIE OVER INFORMATIEMIDDELEN BESCHIKKEN.

De vrienden van Heverlee en Meerdaalwoud, Naamse steenweg, 492, 1050 Brussel.

Federatie Leefmilieu Hageland, Steenweg op Gelrode, 7, 3230 Betekom;

Centrum voor Natuurbeschermingseducatie, Ommeganckstraat, 26, 2000 Antwerpen.

Bestuur van Waters en Bossen, Steenweg op Elsene, 29-31.1050 Brussel

Milieu info-centrum, Guldensporenstraat, 1, 9900 Eeklo.

Vereniging voor Openbaar Groen, Buiten de Smedenpoort 2, 8000 Brugge.

Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie, Kortrijksepoortstraat, 58, 9000 Gent.

AANVRAGEN VOOR INLICHTINGEN.

Kabinet van Marc Galle, Minister van de Vlaamse Gemeenschap, Belliardstraat 52, 1040 Brussel. Tel: 02/230.09.09.

Bestuur van Waters en Bossen, Secretariaat "Week van het Bos", Steenweg op Elsene, 29-31, 1050 Brussel. Tel: 02/512.39.10.

Vlaamse Bosbouwvereniging, Geraardbergese Steenweg 267, 9231 Gontrode. Tel: 091/52.12.13.

Centrum voor Bosbiologisch Onderzoek, Bokrijk, 3600 Genk. Tel: 011/35.35.83.

SCHOLEN EN SOCIO-CULTURELE VERENIGINGEN KUNNEN TIJDELIJK BESCHIKKEN OVER HET VOLGENDE:

5 diareeksen over het bos in de verschillende Vlaamse provincies bij middel van een formulier aan te vragen op de Kantoren van het Bestuur van Waters en Bossen in de provinciehoofdplaatsen of op

West-Vlaanderen:	050/33.07.95.
Oost-Vlaanderen:	091/21.47.08.
Brabant	: 02/673.23.90.
Antwerpen	: 031/39.23.46.
Limburg	: 011/22.93.63.

Bij elke reeks hoort een gestencilde uitleg.

- 1 diareeks over naaldbomen.
- 1 diareeks over loofbomen.
- 1 gesonoriseerde diareeks over bos en natuurbehoud.

Tentoonstellingspanelen over bos, natuurbeheer, water en wildbeheer moeten tijdig aangevraagd worden op het Hoofdbestuur van Waters en Bossen, adres: zie boven.

Aan U van deze middelen gebruik te maken.

OPROEP

Enkele maanden geleden kregen verschillende gidsen van ons secretariaat een telefoontje in verband met een artikelenreeks over minder kwetsbare wandelgebieden die een ruime publieke belangstelling zouden kunnen verdragen. De vraag kwam van Herman Sourbron in functie van de toeristische pagine "Uitwegen" in het Belang van Limburg.

Om redactionele redenen ging dat toen niet onmiddellijk door, maar hij blijft met de idee spelen. Daarom laten we hemzelf aan het woord om zijn opzet gedetailleerd voor te stellen.

Hopelijk klimmen heel wat gidsen in de pen. Herman is toch onze trouwste bondgenoot in de perswereld, zijn pen bescreef jarenlang de grote en kleine momenten in de "groene" wereld. We verwachten en ruime respons op zijn oproep. Stuur je kopij naar ons secretariaat voor een overzicht van de voorgestelde terreinen en wij bezorgen het graag aan Herman.

Cécile Ulenaers.

Onbekend maakt onbemind. Leer dus de mensen de natuur van dichtbij kennen en ze zullen ervan houden. Het is in feite daarom dat we de Limburgers via enkele speciale bijdragen op onze (alternatieve ?) toeristische pagina "UITWEGEN" op weg willen krijgen. Maar, je kan je in dit kleine ^{land} niet keren of draaien waar je wil, je kan nergens veel kanten op. Het groen is ook in deze provincie relatief schaars geworden (en dan hebben we er nog heelwat onder de handen van de betonbaronnen kunnen uit houden) en zo zie je al meteen gebeuren dat, als we alle Limburgers op pad zouden krijgen of nog maar een bescheiden aantal van hen, er dadelijk conflictstof te over is: recreatie versus natuur. Je zal er maar een modus vivendi op pogen te vinden.

Misschien is er een uitweg. Misschien kunnen we veel milieubewustzijn kweken door de mensen op die paden te brengen die zonder veel risico kunnen betreden worden. Die liggen misschien niet zo dadelijk in de Dommelvallei of in die van de Ziepbeek, niet in het Stamprooierbroek of in de Vallei van de Zwarte Beek, die liggen misschien wel in of rondom onze parken: Bokrijk, Hengelhof, Pijnven en van die plaatsen meer die jullie wellicht beter kennen dan ik.

Daarom mijn vraag: kunnen jullie mij in kort bestek, laat ons zeggen 30 machinegeschreven lijnen van 62 aanslagen, die gebieden beschrijven? Jullie zouden kunnen zeggen waar ze precies liggen, hoe ze best te bereiken zijn, of laarzen al dan niet mee moeten, wat er in de verschillende seizoenen te zien is, enz.... Daar mag wel een typische foto bij, een historische anecdote of wat weet ik al....

Mocht je moeite hebben om het allemaal in vloeiende volzinne te gieten, stuur dan maar versneden brood. We maken er dan wel wat van. Wie weet hoeveel natuurgidsen uit dat wandelende volk nog kunnen gerekruteerd worden, zodat iedereen aan zijn trekken komt: én de natuur, én de dolgedraaide mensen die verpozing zoeken én de Limburgse natuurgidsen, én de milieubeweging én...wij. Hopelijk tientallen weken aan één stuk.

Herman Sourbron.

DE 9 VAN OVERPELT

VRIJSPRAAK VOOR DE 9 VAN OVERPELT.

EINDELIJK.....

De 9 van overpelt werden voor het Hof van Beroep te Antwerpen na een 4, ja 4 jaar aanslepende dreiging eindelijk dan toch vrij gesproken van de beschuldigingen die hun ten laste werden gelegd en van de overmatige eisen die door de aannemer werden gesteld. Aanleiding was het door iedereen gekende gepruts aan een in opbouw zijnde brug te Overpelt. Een feit dat een verlengstuk vormde van de betoging te Hasselt tegen de A24, een weg van ergens naar nergens, op 23 april 1977. Een feit waarmee eigenlijk niemand gelukkig was. Een feit dat echter een zodanige weerklank heeft gehad, dat de overheid overging tot bezinning over een en ander. En daar was het toch maar om gespeeld.

De uitspraak viel in aanwezigheid van een groot aantal rijkswachters die zeker hadden gedacht dat wij de boel gingen kort en klein slaan, en van een 50-tal getrouwen waaronder 4 natuurgidsen. Het verdict voorgelezen door een glimlachende voorzitter, werd onthaald op gejuich, gelach, stilte, geslik of een traan naargelang het temperament der aanwezigen. Een heuglijke dag, die we niet rap zullen vergeten was het in alle geval.

SOLIDARITEIT.

Tot slot gaat onze dank uit naar alle mensen die de 9 van Overpelt door heel hun martelgang en jarenlange onzekerheid trouw zijn gebleven. Naar Herman Sourbron die niet naliet de mensen te informeren en de zaak in een juist daglicht te stellen. Onze dank gaat echter vooral uit naar het Jongerenfront, waaronder onze collega-natuurgids Jean-Luc Bunkens, dat bij het van zeer nabij en heel intens volgen van deze zaak, een model van solidariteit heeft laten zien, waaraan de hele natuurbescherming van Limburg een voorbeeld kan nemen. Laat het voor alle lauwen, die denken dat aan de overheid niets te doen is, een lesje zijn. De invloed die stuurgroepen kunnen uitoefenen op het beleid is heuruit duidelijk gebleken.

J.L.

WIJ MOETEN TEKEN VAN TEGENSPRAAK DURVEN ZIJN EN DIT
MEER EN MEER DURVEN WORDEN TEGEN DE AFGODERIJ VAN
GELD EN EIGENBELANG

Karel Staes.

Het Coördinatiecomitee voor de Bescherming van de Vogels, Durentijdslei, 14, 2130 Brasschaat verzoekt ons volgende tekst op te nemen. Gezien we met twee voeten achter hun doelstellingen kunnen staan, en gezien het volgende jachtseizoen met zijn klassiek geknal in het ijlle of zijn dito wreedheden weer in aantocht is, gaan we daar graag op in. J.L.

VLAANDEREN HEEFT NU DE NATUURVRIENDELIJKSTE JACHTWET IN EUROPA.

Door het jachtverbod op de houtsnip vanaf 1979 en de watersnip vanaf 1980 werd in het Vlaamse Gewest een beleidslijn gevolgd waarbij eerbied voor de natuur voorrang kreeg op het jachtgenoege van enkelen. Dit voorbeeld wordt nu stilaan ook gevolgd door anderen. Zo is vanaf dit jaar verboden watersnippen te schieten in Wallonie en het Groot Hertogdom Luxemburg. En het Brusselse Gewest beschermt eveneens de houtsnip, waardoor de aanzienlijke handel er is uitgeschakeld.

Nu heeft Minister Galle een ganse reeks nieuwe beschermingsmaatregelen getroffen in de openingsbesluiten van de jacht. Hierdoor is het Vlaamse Gewest onbetwistbaar een voorbeeld geworden in Europa, zowel op gebied van bejaagbare soorten als de toegelaten middelen en methodes.

ZELDZAME VOCHTIGE GEBIEDEN KRIJGEN MEER RUST.

Door het verbod van de jacht bij duisternis op eenden tijdens de zomermaanden is vorig jaar in Vlaanderen een belangrijke stap gezet ten bate van de noodzakelijke rust in kreken, plassen en vochtige gebieden. Dit jaar heeft Minister Galle zijn zorg voor die biotopen extra benadrukt door de jacht op de watervogels te verbieden wanneer het water meer dan de helft met ijs bedekt is of op minder dan 200 meter van een voederplaats en vanaf 1 januari 1982 op wateroppervlakten die kleiner zijn dan 3 ha. Ook is het gebruik van levende lokvogels verboden. Stuk voor stuk zijn dit Europese primeurs.

Door het jachtverbod op de kolgans en de grauwe gans, zijn alle wilde ganzen nu beschermd in gans België. Vorig jaar was dit reeds het geval in Wallonie en in Brussel. Ons land is het eerste waar deze trekvogels hun opvallende lijn- of V-vluchten ongestoord kunnen vertonen. De jacht op ganzen was in ons land niet nodig om schade aan landbouwteelten te voorkomen. Want de voornaamste winterpleisterplaats te Damme kon immers steeds, vrij onbesproken, van jachtverbod genieten.

Het reservaat "Mechels Broek" bekam dit jaar een jachtvrije bufferzone voor water vogels. Dergelijke zone was vroeger reeds vastgelegd rond de Ijzermonding te Nieuwpoort, het Molsbroek te Lokeren, de "Maten" te Genk en nabij de Slangenbeek te Zonhoven.

In dit verband protesteert het Coördinatiecomitee voor Bescherming van Vogels (OCEV) met klem tegen de bluf van sommige jagers die beweren dat door de beperking van de jacht op de watervogels er teintallen vochtige gebieden zijn volgestort met afval, drooggelegd of opgeofferd aan de recreatie. Dit is niet juist en mocht zich dit voordoen dan kan het voorkomen worden op basis van bestaande wetten betreffende de rangschikking van landschappen of de exploitatievergunningen.

WEZEL, HERMELIJN EN BUNZING: BESCHERMD.

Heuvenlang zijn de praedatoren of vleeseters genadeloos bestreden. Langzaam groeide het inzicht dat ze eigenlijk zorgden voor het natuurlijke evenwicht. De uilen verkregen in België pas bescherming in 1929, terwijl de dagroofvogels slechts in 1966 aan de beurt kwamen. Kort daarvoor waren nog duizende premies uitbetaald voor het doden van die roofvogels.

De wezel, de hermelijn en de bunzing zijn zoogdieren die nochtans dezelfde ecologische rol vervullen in de natuur. Daarbij voedt de wezel zich hoofdzakelijk met muizen, heeft de hermelijn een voorkeur voor de woelratten en lust de bunzing naast ratten en muizen soms ook wel eens een muskusrat, konijn of insect.

Door het verdwijnen van de geschikte biotopen en hun nuttige rol in de natuur verdienen deze 3 kleine marterachtigen ten volle bescherming. In de uitzonderlijke gevallen dat ze eieren of kleine neerhofdiertjes roven is het plaatsen van een degelijke afsluiting een doeltreffende en blijvende oplossing tegenover het doden van die prooidieren. Sommige jagers hebben reeds lang het nut van die roofdieren ingezien en laten ze met rust, maar in vele jachtgebieden werden ze nog sterk vervolgd.

Het Vlaamse Gewest is het eerste in Europa dat zorgt voor hun bescherming. Dit valt samen met een andere primeur: het verbod klemmen en giftige stoffen te gebruiken. Deze niet-selectieve verdelgingsmiddelen, waarin vaak beschermde dieren of zelfs huisdieren sterven, zijn nu vervangen door goed omschreven vallen voor de verdelging van kraaiachtigen en verwilderde katten. In deze vallen kunnen de dieren zich steeds vrij bewegen en zijn vluchtopeningen voorzien voor toevallig gevangen kleine marterachtigen.

De niet selectieve drijfjacht op het ree in het Meedaalwoud en in Voeren hoort nu ook tot het verleden, evenals de jacht met een meute honden gevolgd door ruiters. Deze laatste jachtmethode was een vrij barbaarse achtervolging van een dier tot het van uitputting neerviel. Als beloning mochten de honden dan het verse bloed oplikken.

Om de jacht weidelijker te laten verlopen is vanaf 1982 het uitzetten van wild nog alleen toegelaten tot 30 dagen voor de opening van de jacht. De beruchte fazanten- of eendenslachten in de vrije natuur kunnen dus niet meer doorgaan. Ook is het gebruik van levende lokvogels verboden.

MEER RUST EN VELIGHEID VOOR DE WONINGEN.

Bewoners van huizen langs of in de open ruimten gelegen werden soms wel eens opgeschrikt door geweerschoten in hun omgeving. Ook zijn gevallen bekend waar de hagel gevaarlijk insloeg tegen daken, muren of ruiten. Dergelijke jachtmisbruiken zijn nu verboden door het jachtverbod met vuurwapens op minder dan 100 meter van bewoonde huizen. De verdelging van bij voorbeeld konijnen, die schade aanrichten dicht bij woningen, blijft wel mogelijk. De verdelging door gevolmachtigden is afgeschaft. Dit gaf vaak aanleiding tot stoperij.

Deze jachtvrije 100 m-zone is ongetwijfeld de beslissing met het grootste sociaal-maatschappelijk belang voor de rust en de veiligheid van de landelijke woningen. Het zijn enkel de fanatieke schieters die erdoor worden beperkt, want een ernstig jager schoot toch nooit in die zone rond de huizen.

Naar aanleiding van deze maatregelen is alweer -het bijna klassieke-jagerskabaal te verwachten. Daarom is het belangrijk dat de Minister zich gesteund voelt door natuurminnend Vlaanderen en willen we los van elke partijpolitiek voorstellen een dankbrief te richten aan de Heer Minister M.Galle, Belliardstraat 32, 1040 Brussel.

KOOITJE,

Mooi is een kooitje
met een kanarie erin,

heel mooi is ook een kooitje
met een parkiet erin,

met een merel erin, een kolobri erin,
een slavink erin, een bos wortelen erin,
blokjes marmer erin, een glas water erin.

Maar het mooiste is eigenlijk
een kooitje met niets erin.

CEES BUDDINGH.

IN DE KRANS DER SEIZOENEN

Juli: Hooimaand

Mijn naam eerst Quintilis,
heet Roma naar haar weer,
den Caesar Julius vernaamt
tot zijner eer;
bespeculeer mij eens
van boven tot onder,
mijn ingewand is heet,
vol bliksem en vol donder.

Augustus: Oogstmaand

'k Was eerrtijds-Sextilis,
maar Rome hoog beroemd
heeft mij augustus tot
hun keizers eer genoemd.
Draag nu uw schuren vol
om 's winters van te eten,
ik doe u onderwijl
als in een badstof zweten.

September: Herfstmaand

Als maart de eerste maand
van 't jaar was, even zoe
kwam mij de naam die ik nu
voer, September toe.
Ik ben des herfst begin,
en ook des zomers laatste,
doch mits ik vruchten breng,
ben ik niet van de kwaadste.

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

Juli oogt de rijpe halmen
bij het maaien van het graan.
Juli zingt in luide galmen
Gode dank om ons bestaan...

Sla de sikkol in die aren
want dees oogst is Godengift;
Weer eens zijn wij welgevaren
nu ons God zijn goedheid zift.

September rijpt de druiven
en laaft met werk en wijn.
't Is om er bij te graven
en eeuwig blij te zijn...

LAMBERT SWERTS

Juli: de Vlamingen hebben de benaming, hooimaand, door Karel de Grote gegeven bewaard. Wij vinden soms echter ook de naam Medemaand (van maaien).

Augustus: Vanouds wordt deze maand bij de noorder volkeren Oogstmaand genoemd. Guido gezelle nochtans, stelde Koornmaand voor als de beste benaming.

September: Deze maand wordt ook Fruit-, Haver-, Gerst-, en Speltmaand geheten. Men noemt ze ook Pietmaand als men de pieten of verlegbare bruggen legde. Deze bruggen waren nodig omdat men destijds de landerijen een jaar rust gunde en daardoor andere in gebruik kwamen.

FIJNE WANDELPLEKJES

Een beekdalheempark te Genk

1. WAAROVER GAAT HET ????????

Het park Molenvijver is voor iedere Genkenaar voldoende bekend. Dit fraaie stadspark werd destijds aangelegd in een gedeelte van het valleitje van de Dorpsbeek. Geografisch bekeken vormt het beekdal een vrij diepe insnijding in het Kempisch Plateau. Dit artikel handelt echter over het valleitje dat een verlengstuk vormt van het huidige stadspark en gesitueerd is tussen de Mezeriktsraat in het Westen, de Europalaan in het Noorden, de Oosterring in het Oosten en de Hoogzij in het Zuiden.

Door onze vereniging werd in 1980 bij het gemeentebestuur een voorstel ingediend dit gebied in te richten als heempark. Een gelijkwaardig voorstel bestond reeds vroeger bij de gemeentelijke beplantingsdienst. Het gemeentebestuur heeft dit voorstel positief onthaald en is reeds volop bezig met de verwezenlijking van een beekdalheempark.

2. VROEGER.....

De beekdalen behoren tot de meest gevarieerde maar sterkst bedreigde landschappen van ons land. De rijkdom aan levensgemeenschappen van planten en dieren is er het gevolg van de wisselwerking van talrijke milieufactoren: variatie in droogte en vochtigheid, veen- of zandbodem, voedselarmoede of rijkdom, orientatie en microrelief,.....

Valeriana

Gedurende eeuwen speelden deze beekdalen in het agrarisch bestaan van de Kempische boer een belangrijke rol. Moerasbosjes leverden het nodige geriefhout of brandhout, terwijl in de veengebieden turf werd gestoken.

In de rivierdalen lagen talrijke bloemrijke graslanden, waaruit de landbouwer het nodige hooi voor het vee betrok. De perceeltjes waren meestal klein en door prachtige houtkanten en heggen van elkaar gescheiden. Deze perceelscheidingen stonden meestal loodrecht op de stroomrichting van de beek.

Al deze ingrepen in het landschap zoals maaien, beweiden, turfsteken, houtwinning en slootonderhoud, waren door hun kleinschaligheid en hun regelmaat een enorme verrijking voor het landschap.

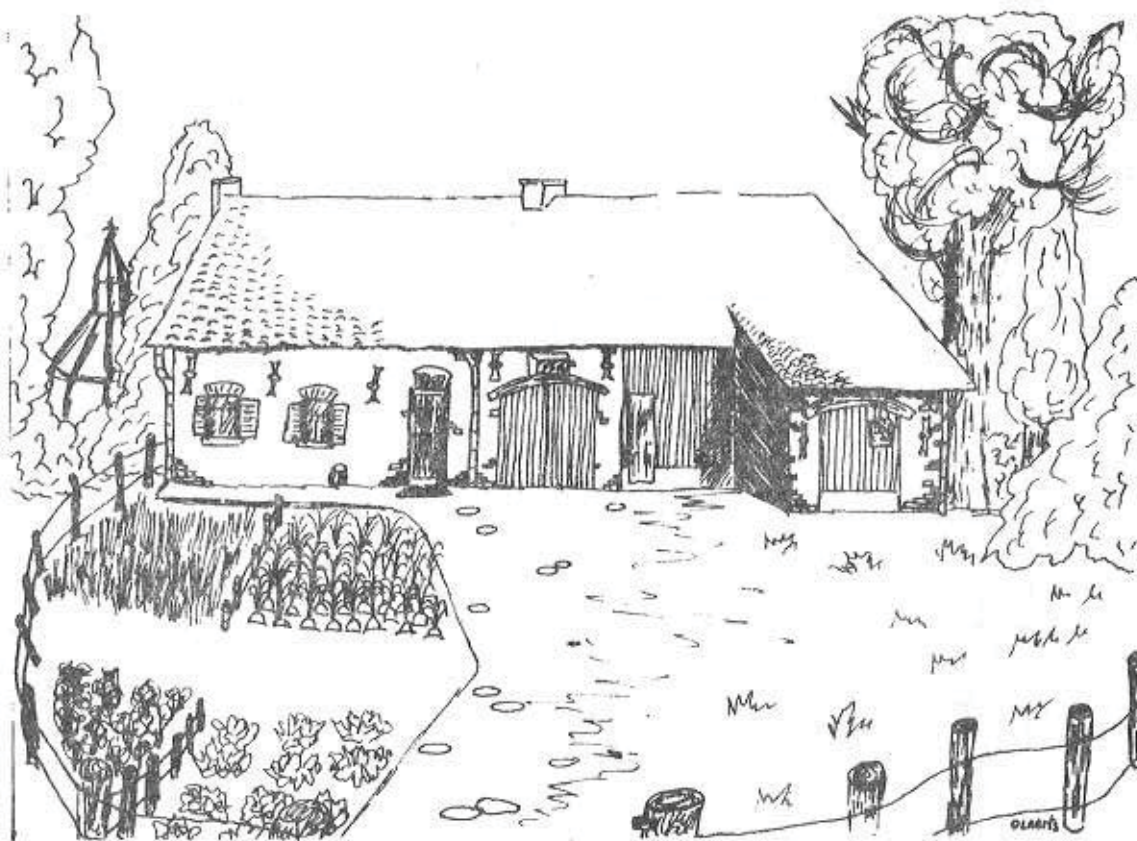
De ecologische, natuurwetenschappelijke en belevingswaarde van de beekdalen was dan ook alom bekend.

Aan de rand van deze valleien of op de hogere delen van de Kempisch Plateau kwamen de langgevelboerderijen voor, harmonisch in het landschap ingeplant. In het Dal van de Dorpsbeek en vooral te Gelieren vinden we nog enkele mooi bewaarde hoevetjes, die zeker dienen behouden te blijven. Hier ligt voorzeker een belangrijke taak weggelegd voor de Kring voor Heemkunde.

Door o.a. de opkomst van het kunstmest in het begin van deze eeuw en de toenemende mechanisatie die grootschaligheid toeliet, is veel van deze natuurrijkdom van onze beekvalleien verloren gegaan.

Ook van de Vallei van de Dorpsbeek is niet zoveel gespaard gebleven. Bebouwing en de aanleg van wegen hebben de stilte erg aangetast en de natuurwaarde sterk verminderd.

Toch zijn er in de dalletjes van de Dorpsbeek tussen Mezerikstraat en Oosterring en meer nog ten oosten van de Oosterring voldoende fragmenten aanwezig die ons herinneren aan dat oude kultuurlandschap van weleer. Alleen al omwille van zijn cultuurhistorische waarde is het behoud van dit landschap te verdedigen.

3.EN NU ???????????

We willen ons in dit paragraafje beperken tot een bondige beschrijving van de natuur in hoger genoemd natuurmonument en tevens melding maken van de meer gekultiveerde natuur en andere menselijke ingrepen. We kunnen de min of meer echte wilde natuur indelen in een aantal biotopen of levensgemeenschappen.

1. De ruggegraat van de vallei is uiteraard het meanderende beekje. Het Dorpsbeekje bevat vrij zuiver water, zodat het stekelbaarsje geen ongewone verschijning is. Sterrekroos, fontijnkruiden en het zeldzame klimopranonkeltje drijven op het water.
2. Enkele kleine moerasjes in het Noorden van de beek zijn groeiplaatsen van typische waterplanten, veenmossen en watermunt.
3. Vlak aan de berm van de Oosterring is het gezellig toeven bij de kikkerpoel, netjes omringd met een walletje waarop elzen aan de overwinterende sijsjes rijkelijk voedsel schenken. Op vochtige zoemeravonden houden de groene kikkers er hun kwaakconcerten.
4. Bloemrijke hooilanden en biezenvelden zijn door het wegvallen van de oude landbouwpraktijken sterk verruigd en ontwikkelen zich tot bos. Door het niet afvoeren van de mineralen heeft de brandnetel het uiteraard naar haar zin.
5. In de natste delen en in de omgeving van oude afwatergrachtjes bloeien in de lente hele plekken goudgele dotterbloemen. Van de voor onze streek eerder zeldzame adderwortel heeft zich hele groeiplaats kunnen handhaven. Door het wegvallen van het oude maaibeheer hebben talrijke ruigtekruiden zich sterk ontwikkeld. De bereklauw, engelwortel, moeraspireea, kale jonker, valeriaan, zuring, wilde bertram en vele andere bloemen zijn sterk toegenomen.
6. Wilgenbosjes en elzen-berkenbroek met ondergroei van bramen zijn fijne biotoopjes voor de vele kleine zangvogeltjes. In de lente is het er heerlijk luisteren naar de fitis of de tjiftjaf, de heggemus en de winterkoning, de roodborst en de zwartkopgrasmus, soms hoor je ook wel eens koning nachtegaal.
7. Ten zuiden van de Hoogzij, vlak bij de brug over de Oosterring, groeien riet en lisdodde in een kleine vijver en bestaat er voor de natuurliefhebber een unieke gelegenheid de waterinsecten te bestuderen.
8. Vanaf de Hoogzij loopt een oude houtkant van haagbeuk loodrecht op de beek. Hiernaast ligt een grachtje waar je de aanwezigheid van ijzer in het zachtjes stromende water kan gadeslaan.

Het overige deel vertoont een minder natuurlijk uitzicht.

1. Langs de Europalaan werd vroeger door aanvoer van grond een soort wal opgegooid die als een geluidsscherm kan fungeren. Inmiddels heeft zich op deze grondwal een natuurlijke vegetatie van berk, brem en grove den ontwikkeld. Spijtig dat ook deze grond gestort werd meer in de richting van de beek zodat een gedeelte van de vroegere hooilanden bedekt geraakte.
2. Ter hoogte van het denbosje bij de overgang van het stadspark naar het heempark werd naast teeltaarde ook nog andere grond en steenafval gestort. Brandnetels groeien graag op zulke verstoringplaatsen.
3. Bewakerswoning met verlaten tuin.
In de omgeving groeien nog enkele fruitbomen en werden vroeger talrijke andere bomen aangeplant: linde, Amerikaanse en inlandse eik, paardekastanje, berk en populier. Daarnaast ook heesters als de jeneverbes en de vlier.
In de aanwezige stallingen werden raskippen ondergebracht: Barnevelder, Mechelse Koekoek, Wyandotte, Brakel Goud, ... Ook een koppeltje boerenzwaluwen brengt in het hoenderhok ieder jaar zijn

jongen groot.

4. Langs de Hoogzij werd voor enkele jaren een speel- en pic-nic-weide aangelegd. Hier en daar werden bomengroepjes gespaard en het gras wordt er regelmatig gemaaid.

4. EEN HEEMPARK.

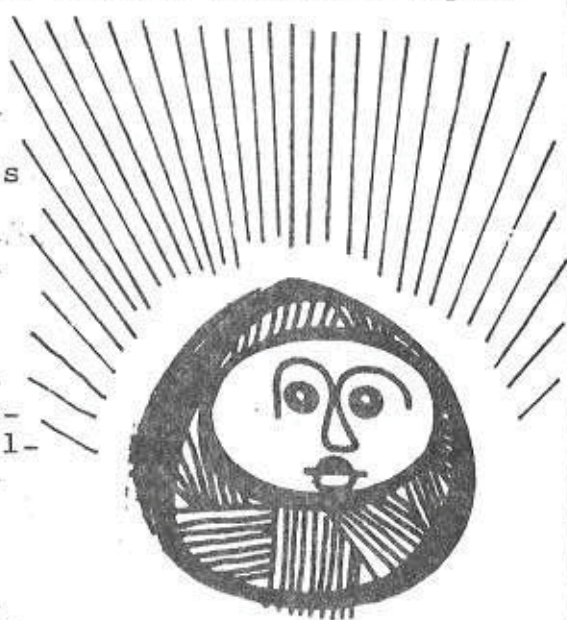
Om te weten wat een heempark precies is, zijn we even gaan kijken in het boek "Natuurtuinen en -parken" van Dr. G. Longo. Een Heempark is te beschouwen als een kleinschalig model van het natuurlijk milieu van de omgeving of de streek. Het wezen van een heempark ligt in het maken van milieu's waarin zich min of meer natuurlijke begroeiingen van inheemse plantensoorten kunnen ontwikkelen. Hoe meer variatie in het milieu, des te meer plantensoorten er kunnen groeien.

Heemparken zijn op 2 verschillende manieren te realiseren. De ene manier bestaat uit het uitpoten van allerlei wilde planten en het wegwieden van de ongewenste soorten.

De andere manier van aanleggen is die op de natuurlijke basis: men schept diverse milieu's en laat daarop de begroeiing (grotendeels) spontaan tot ontwikkeling komen. Deze laatste wijze

heeft diverse voordelen boven de eerste. De planten groeien er in hun natuurlijk milieu en het onderhoud is veel eenvoudiger en goedkoper.

Wat nu het beekdalheempark te Genk betreft, valt aan te merken dat er een hele reeks milieu's aanwezig zijn en er reeds een natuurlijke ontwikkeling van de plantengroei plaatsvindt. Het komt er nu op aan deze natuurlijke evolutie wat bij te sturen en een aangepast beheer uit te voeren.

5. MOTIVATIE EN FUNCTIES VAN EEN HEEMPARK.

Het heempark vormt een meer natuurlijke overgang tussen het cultuurpark van de Molenvijver en het natuurrecreatiegebied Kattevennen. Wat in deze tijd zeker belangrijk is, is dat het onderhoud van een natuurpark of heempark veel minder arbeidsintensief is en dus veel goedkoper. In plaats van schoffelen, harken, spitten, bemesten, sproeien, zaaien... hoeft men slechts een- of tweemaal per jaar het grasland te maaien en af en toe het overvloedige houtgewas te kappen. In het door ons beschreven gebied bestaat de mogelijkheid de cultuurhistorische waarde van de beekdalen aan te tonen.

Vermits er de laatste jaren grote belangstelling en waardering voor onze eigen inheemse flora ontstaan is, zal een deskundig beheer de natuurwetenschappelijke en ecologische waarde van een stukje beekdal verbeteren en ruime mogelijkheden bieden aan de volksopvoeding en de natuureducatie van de jeugd. Uit ervaring weten we dat sinds enkele jaren vele scholen gebruik maken van natuureducatieve mogelijkheden (bosklassen). Daarnaast moet het heempark in een ruimer kader gesitueerd worden. Op Kattevennen wordt een sterrewacht gebouwd en in de buurt van het park ligt het heemkunde-museum

"Emiel Vandoren", allemaal mogelijkheden met een recreatief en educatief karakter.

6. VAN PLANNING NAAR REALISATIE.

Om de realisatie en de educatieve uitbouw van het heempark te verwezenlijken, wordt in 4 fasen gewerkt. In een Werkgroep bestaande uit het gemeentebestuur, de beplantingsdienst, V.E.L.T. en Natuur en Landschap Genk, werden volgende concrete plannen besproken:

Fase 1.

De bestaande hooilandjes werden gemaaid en het maaisel afgevoerd. Overtollige opslag van berk werd gekapt en het systeem van afwateringsgrachtjes is hersteld. Of de afwateringsgrachtjes voor de waterhuishouding niet nadelig zullen uitvallen, zal de toekomst uitwijzen. De mogelijkheid bestaat dan nog enkele van deze grachtjes te dempen. In één van de graslandjes werden verspreide wilgen en sporkehout gespaard omwille van hun belang voor de bijen.

In 2 kleine moerasjes werd met een systeem van buizen gewerkt om het gewenste waterpeil te behouden. Langs de Europalaan werd de aarden dam in de richting van de Mezerikstraat doorgetrokken en met els en wilg beplant. De reuzestapel teeltaarde werd afgevoerd, samen met een deel van de gestorte grond en steempuin. Een ander gedeelte van de grond werd geëffend en werd ingezaaid met weidebloemenzaad.

Doorheen het gebied werd een mooi wandelpad aangelegd en afgedekt met houthaksel, zodat een meer natuurlijk uitzicht bekomen wordt. Om te voorkomen dat allerlei voertuigen het park zouden binnenrij-

den, werd langs het kiezelwegje tussen de Hoogzij en de Mezerikstraat een houtkant met berk, wilg, brem en els aangelegd. Aan het uitvoeren van al deze werken hebben heel wat enthousiaste mensen hard gewerkt. Zij verdienen alvast een bloemetje van de Genkse bevolking. Waarschijnlijk hebben we nog een paar werken vergeten. Maar toch willen we jullie graag eens uitnodigen om in het heempark te gaan wandelen en zelf gaan te kijken.

Fase 2.

Om het heempark nog aantrekkelijker te maken, wordt gedacht aan de aanleg van een educatieve tuin op het stukje braakland bij de bewakerswoning. V.E.L.T. heeft toegezegd daaraan mee te werken.

De tuin heeft een oppervlakte van zo'n 75 bij 40 meter en biedt uiteraard vele mogelijkheden: een groententuin op ecologische basis, een verzameling keukenkruiden, verplanten en/of geneeskrachtige kruiden, de typische akkergewassen van de Kempen met bijhorende kruiden, besdragende kruiden, een kleine heidetuin,....

Verder wordt gedacht aan enkele cultuurelementen zoals een bakoven, een bijenhal, een weerhuisje, voedertafel voor de vogels, een turfshop,

Fase 3.

Voor de uitbreiding van het neerhof werd geoordeeld deze te beperken tot een tweede stalletje met ren voor kleine kinderen. We denken een konijnen, hamsters, pauw, parelhoen, enz....

Fase 4.

Om de natuureducatieve waarde van het heempark te kunnen benutten, wordt dan later een natuurpad met begeleidende brochure uitgezet. Een informatiebord met o.a. de plattegrond van het gebied hoort tevens tot deze voorzieningen. Van hieruit kunnen dan ook bezoeken of wandelingen gepland worden naar het Emiel Vandoren-museum, naar het Stadspark of naar de Kattevennen, naar de Sterrewacht, enz...

Hier durven we de hoop uitspreken dat ook de gemeente Genk in de nabije toekomst over een natuureducatieve dienst, zoals die in vele steden in Nederland bestaat, kan beschikken om de natuuropvoeding van onze kinderen te helpen begeleiden.

De Redactie van Natuur en Landschap, Genk.

Wij herhalen dat onze voorraad teksten over fijne wandelplekjes uitgeput is. Ondanks de vraag om medewerking die wij aan velen hebben gericht, ontvingen wij daarop nog geen respons. Wij blijven nochtans hopen, anders moeten wij deze rubriek laten vallen. En dat zou toch wel kras zijn voor een vereniging die zoveel leden heeft en bestaat om het wandelen te propageren. J.L.

OP DE VALREEP ontvingen we de melding van nog een vormingsactiviteit Zondag, 9 november 1981: BUSREIS NAAR ZEELAND.

Waarnemen van vogels bij wandeling langs het Veerse Meer, de Oosterschelde, de duinen en het strand van Walcheren. Vertrek: Genk, treinstation om 6.00 uur. Terug: 9.00 uur. Meenemen: Laarzen, kijker, warme- en regenkleding, pik-nik. Inschrijven: storten van 150 frank voorschot op rek: 453-0167181-43 van Natuur en Landschap, Genk. Prijs: +350F. Er zijn slechts 50 plaatsen beschikbaar.

Wijsheid, weerspiegeld in volks.....

SPREUKEN

Januari: Louwmaand:
 Geeft St.Hilarius zonneshijn,
 dan zal 't weldra kouder zijn.
 Februari: Sprokkelmaand:
 Februari is nooit zo fel,
 of zij geeft 3 zomerse dagen wel.
 Maart: Lentemaand:
 Maartse buien die beduien,
 dat de lente aan komt kruien.
 April: St.Joris die de draak verwon,
 houdt meer va- regen dan van zon.
 Mei: Bloeimaand:
 Het kan vriezen in de mei,
 tot de ijsheiligen zijn voorbij.
 Juni: Regenmaand:
 Als medardus zijn sluizen openrukt,
 dan regent het 6 weken aan één stuk.
 Juli: Hooimaand:
 Slaat des 's avonds een zware nevel neer,
 dan brengt de morgen helder weer.
 Augustus: Oogstmaand:
 Augustus is het gordijn
 over het groots festijn.
 September: Herfstmaand:
 In september warme regen,
 brengt de boeren rijke zegen.
 October: Zaaimaand:
 Als Simon en thadeus zijn heengegaan,
 steek maar gauw een vuurke aan.
 November: Slachtmaand:
 Volgt de eerste sneeuw op regen,
 Dat houdt een herde winter tegen.
 December: Wintermaand;
 Rijm met wind in 't westen,
 doet alrs de stenen bersten.

Nog even een fijnproevertje...een doordenkertje...een prikje...

Je mag het nemen zoals je wil.

HET FATUM DAT ONS DRUKT, IS DE TRAAGHEID VAN ONZE GEEST.
 Novalis.

DANK U, POSTBODE,
voor de fijne verzorging van ons tijdschrift.

ERICA: driemaandelijks uitgave van de Werkgroep Limburgse
Natuurgidsen. Dit is de uitgave van augustus/1981.

BESTEMMELING:

LIBOT HENRI
STATIONSTRAAT 36
3600 GENK

Verzendster: Marijke Van Houtte, Nieuwmolen 1, 3840 Borgloon.

Voor mij is alles wonder (Sprangler).